

Нерэзытыэ буозу

Тясэзыби", куниа басэбса Һанасанэ" корсэ терэ, иттү бэнди" Һанасанэй танде" терэтини, Һонэ хелиде" Һиле мәнүтү" (правайтиң) иттү бэзэтуобса тохитэны, хунтэмэны буобса, бэнде" Һанасанэ"дя иттүо хетэгээ нилу; Һонэ

тясэзыби", куниа нинту" тясэзыбса Һонэ ноҥхомэны ибса Һанасанэ" Һиле мәнэ"дя (к правам) тэза"а" номбэ" кэрсу", курэди" болуатүгуйтү" Һанасанэй сярү, Һонэ мелызэби" тэрэди хетэгээ нилу, кунини Һанасанэ" хонсызэ" няндытуо" буозу" Һонэ манү"тэбса, нисызэ" хылэдытэ" Һонэ мәнүкээмэны нилы", дебтурусү" хирэгээ Һанасанэ" мәнэ ися; Һонэ

тясэзыби", куниа Һанасанэй Һиле мәнэ" (права") муунтабү" мынту кэмиабса законэтэны, нинагэты Һанаса нонсу" Һизи"тихиасы Һиле мәнүтү (правайтү); Һонэ

тясэзыби", куниа Һанасанэй танде" хелы"сыңы" нятүң сүөарүрнү" дүзытэндың; Һонэ

тясэзыби", куниа Һанасанэй танде" иттүо" Сунэ 5уомтумэа" Тандейтэны (Объединенный Нациятэны) Һанузумтудүо" Уставатэнынты иттүо" Һиле хүнтүрүбсятүң Һанасанэй Һиле мәнэ"дя (права"дя), Һанасанэ корсэ Һүназэйдя, денсиде" Һиле мәнэ"дя (права"дя) куодүму Һонэ ны дермээны тэмээны сытың мундүсуо" хелысыбсаниимээны социальный прогрессетэны нягэй нилынягэтың нянды"са; Һонэ

тясэзыби", куниа моу"-терэ" (государства-члены) мундүху" Сунэ 5уомтумэа" Тандейнану (Объединенный Нациянану), нятүң Һэзүнагэтуң, сүөарүрнагэтуң, Һэзүнагэтуң Һанасанэй Һиле мәнэ" (права") Һонэ мәнэзээ нендыбсанутүң; Һонэ

тясэзыби", куниа бэнде" Һанасанэ" дильситиңи" корсэ Һонэ Һоры тэндэй Һиле мәнэй (этих прав) Һонэ няндыбса" хонты тетуа ани"э тору дүлсынагэ эмэ сиэр,

Генеральная Ассамблея

дебтазату Һануо

Бэнде" Һанасанэ" дязыкүдя иттүо декларация Һанасанэ Һиле мәнэ" (прав) нерутэты хуантэту дямэлэкэ кэрсу, курэди түүнянтуу" бэнде" Һанасанэ" танде" Һонэ государства", тэндэ дязыкү курэдите Һанаса кэтти курэдите общество терэ, сәнүрса эмэ Һануо Декларациядя, кэрбулохазэйтэ" тенымтыгуйся Һонэ хозатэбса сэрээмэны тэндэ" права" Һонэ няндыбса" нягэй бэндети тенырынагэтың Һонэ митэбизэ" национальный Һонэ международный прогрессивный сэрээмэны, бэнде" Һанасанэ" танде" Һонэ государства-терэ организация тенырынагэтың, тэндэ комээны моу терэ" иттүо" юрисдикцетэнынтың.

Статья 1

Бэнде" Һанасанэ" Һэтукэнды" ненды"туо" Һонэ хонсы хелиде" Һиле мәнэй (правай). Сытың хонды" Һиле Һонда Һонэ сярү, дүзытэндың ихүтүң нягээ" сүөарусэ".

Статья 2

Курэдите Һанаса хонхиты мынту Һиле мәнү"тү (правайтү) Һонэ няндыбсатү, хозүтүө" Һануо Декларациетэны, нисы сәнүрэ": курэди Һанасанэ" тансэгэтэ иммэ, курэди сябыты кухуо, куодүму кэтти ны, курэди Һиле Һэтумиамуо сиэдеты, курэди Һуодя хүнтүрүбсязы иңу, курэди политикэ Һэзу камяңу, курэди Һанасанэ тансэдя иңу Һонэ курэди Һэтумиамуонту сиэр: Һүня" кэтти мәнүкээ" иху" тагэбтээ" ирити, имидити.

Тэндэ комээны ниби" нягээ сәнүрэ" хунсэ" политический, Һиле мәнэнтэнунты иттүо (правовой) Һонэ международный моунты статусэдя, кунини нилыңы Һанаса нисы сәнүрэ" хундылтуо кэтти камя"лутуо тэндэ" моу".

Статья 3

Курэдите Һанаса хонты Һиле мәнэ (право) нилыбсэдя, няндыбсэдя Һонэ нинту" ментиизибсэтыдя.

Статья 4

Сылыгалите нибити нягээ сиба"тэру", сиба"тэрубса Һонэ тамтарубса сиба"тини нинту кунитены нягээ кэрсу.

Статья 5

Сылыгалите нибити мынту хоси"тэры", сиба"тэру", хеттибтыгуйли" нэмбэниизэ.

Статья 6

Курэдите Һанаса, кунитены нибити Һуо", хонхити нягээ Һиле мәнэ (право) Һиле нилутыниимэны

Статья 7

Бәнде" Һанасанә" хелиде" законәтәны Һонә хонды" Һиле мәнә (право) нисы сәһүрә" нинту" хелиде" Һизисибся"дя итүо" тәндә законәтәны. Бәнде" Һанасанә" хонды" Һиле мәнә (право) хелидемәәны Һизи"силинягәтың дискриминациегәтә, нинту" Һәзү"лутүө Һануо Декларациетәны Һонә хунсә курәдите ному"тәтуо тәрәди дискриминациядя кәрсу.

Статья 8

Курәдите Һанаса хонты Һиле мәнә (право) Һизи"сибся- нимәәны Һиле мәнүнтү (правайтү) бәнтуны иттүо" суда"тини каңгә мәнтизилибити" Һиле мәнүнтү (правайтү), куниә" ҺәзүлүҺантә" конституциетәны кәтти законәтәны.

Статья 9

Сылыгалите нибити мынту камя"лу" Һанасанәйгитә хунде, мәрки"тәры", хундямтялыры" Һонә сиба"тәру".

Статья 10

Курәдите Һанаса, Һанузүмтүкүся Һиле мәнүтү (правайтү) Һонә Һанузүмтүкүся уголовный сиәрәмты, хонты Һиле мәнә (право) мелызәсыәдиәзы сиәрты катемәрунагәту Һәзи"тәтыә Һонә няндя"туо судәтә.

Статья 11

Курәдите Һанаса, лага"тарутуо курәдикүө сиәртәны, хонты Һиле мәнә (право) Һизи"сиси сиәркали исямту тәә түбә каңгә сыты сиәрту Һәтәурусүзү" законә Һәзүтүө судәтә, кунини сыты Һизи"силисизи".

Сылыгалите нибити мынту Һомтәбтуру" нинту" мелызасыәдейты сиәрниизә, тәтти сиәр ихү" сыты Һиле тандеты кәрсутини нинту номбә кәрсудя иттүо. Нибити мынту тәндә кәрсуниизә тетуа ани"әмәны кәтти бәзәтуомәны хоралу" тәндә дялыгәтә каңгә иху мелызәмәә тәтти кәрсу.

Статья 12

Сылыгалите нибити мынту хүтүтә" хунсә Һанаса корсәтә кәтти Һиле тандетә, нибити мынту ментизи" тәндәты мазә, тәндәты тиидятүо" хотүрә кунсыны иттүо" кәрсу", Курәдите Һанаса Һизи"силибити мынту законәтәны тәрәди" ментизибсягитә.

Статья 13

Курәдите Һанаса дөзүрхүтү мынту тәмәәны кунимәны кәрбуңу, нилыбити мынту курәдите хутиәзы моунтәны.

Курәдите Һанаса хонты Һиле мәнә (право) дүбәәнантибити курәдите моу, Һиле Һәтумиамуо моумту, тәгәтә хонты Һиле мәнә (право) хурсәбса кәрсу моунтудя.

Статья 14

Курәдите Һанаса хонты Һиле мәнәмты (право) хууләбити лүңкүрүбсянәзәмты хунсәә" моу"мәны Һонә хонты мәнә тороубтуса тәндә лүңкүрүбсянә.

Тәтти Һиле мәнә (право) серәрыгәтызә"тәә түхоны, каңгә тәнерибся кәрсу тохитәны нинты Һуо" политический сиәр,кәтти лыку дүөайтетуо неру" Һонә дямәләкә" кәрсу" Сунә 5уомтүмәә" Тандей (Объединенный Нация).

Статья 15

Курәдите Һанаса хонты Һиле мәнә (право) гражданстводя.

Сылыгалите нибити мынту койры" гражданствогали Һонә кәрбүбүтү нутүмәә" гражданствамту.

Статья 16

Нимбымтыә" куодүму" Һонә ны" хонды" Һиле мәнә (право), нисы сәһүрә" курәди Һанасанә тансәгәтә иммә", курәди сябытың Һәзу, курәди Һуодя тялирү", Һуомтаса кәтти мйәзасы, мелызәсы Һиле тандемту. Сытың хонды" хелиде" Һиле мәнә" (права") Һуомтаса кәтти мйәзаса, Һуойтены нилыбся Һонә тарумса түхоны.

5уомтәбса кәрсу мынту ихүтү мелызәмәә Һонә ләбкузәбту- муо сиття" кәйзә Һуомтәтүгәй.

Тансә тәттирә Һануо Һонә мәнәзә обществә хельә, куниә Һизисилибити мынту обществәтә Һонә государствәтә.

Статья 17

Курәдите Һанаса хонбити мынту (право) Һиле Һалирә" кәтти Һу"озә Һалирә" хунсәй Һанасанәй нану.

Сылыгалитендә нибити мынту (право) ментизили" тәндә" Һалирә".

Статья 18

Курәдите Һанаса хонты Һиле мәнә (право) нендя"туомәны сынерырся, сярү Һонә Һиле тандету Һуо (религия); курәдите Һанаса хонсызә хунтүрүбся тәрәди Һуодя, курәди хуйңы, хонсызә Һиле камя"туо ману"тәбса, Һиле Һәтумиамуо" хунсерәә" кәрсуодей.

Статья 19

Курәдите Һанаса хонты Һиле мәнә (право) нендя"туо ману"тәбсадя, дебтазәбса тәндитиң кангә кәрбуңу; тәтти мәнә (право) тәзү"тәту нендя"туомәны дебтазәбса ману"тәбсатү, курәдите дүрымы", буозу" нисы сәнүрә" курәдите государственнй границея.

Статья 20

Курәдите Һанаса дөзүрхүтү мынту куниа кәрбуңу: курәдите хетәгәә" Һунүоза"дя, Һанасанә Һунүбсанә"дя (ассоциаций).

Сылыгалите нисизи" хүтү"тәру" ассоциациетә мәнәнту нисы тәлибтири".

Статья 21

Курәдите Һанаса хонты Һиле мәнә (право) управляйрмүнтә моунтәнынты кәлүбтүмәә" Һанасанәй таккәмәны.

Курәдите Һанаса хонты Һиле мәнә (право) денсидемәәны хунсәйнану Һәйбәумүнтә Һиле моунты государствә" службатәны.

Банасанә" тансә мәнә ихүтү мынту нягәә правительство Һузабса тохи; тәтти мәнә нәтәрәбтугуйхүтү мынту хүәти" мелы"сырытыә" натү"дятини, курәди" мелы"сырыбитиң мынту тиидялутуо" голосованиентәны кәтти хунсәәмәны кунини голосовайрся Һанаса хонсызә Һиле мәнә.

Статья 22

Курәдите Һанаса, общество терә ихүтү, хонты Һиле мәнә (право) социальное обеспечениедя Һонә хунсәә" правә"дя, тәзү"тәтуо" няндятуо бәзуатәбса сыты Һиле мәнүтү (правайтү) экономический, социальный Һонә культурный сунәнтини Һанасанәй танде" Һонә международный сүварубса курәдите государство таккәмәны.

Статья 23

Курәдите Һанаса хонты Һиле мәнә (право) Һәйбәузадя, няндя"туо натярубса Һәйбәузадя, тәны кунини кәрбуңу, нягәә Һонә неими" Һәйбәузатү ситтямәны иттүодя Һонә Һизи"силибити мынту Һәйбәузагали иттүо кәрсүгәтә.

Курәдите Һанаса, нисы хундялтарыби", кәмүзүхүтү мынту хелиде денси", хелиде Һәйбәузаниизә.

Курәдите Һанаса кәмүзүбүтү мынту нягәә Һәзи"тәтыәә мазайсүө кәтти денси Һәйбәузатуниизә, куниәә"мәны нягәй нилыбиязәә тандетунану кәтти Һонәнту Һонә хелы"сылыбиязәйзә нягәй хунсәй социальный обеспечениятәны нилынягәты.

Курәдите Һанаса хонты Һиле мәнә (право) Һунүнтәбса Һәйбәузә" сунә" (союзә") тиитәсы тәндә" сунәти" (союзәнди") Һизи"синягәты Һиле мәнүтү.

Статья 24

Курәдите Һанаса хонты Һиле мәнә (право) ниибтүгуйсядя, хүтүдя Һиле мәнә (право) тәни Һәйбәуза" дялы кәри Һонә денси хонтыә хүө бәухү" ниибтүгуйся.

Статья 25

Курәдите Һанаса хонты Һиле мәнә (право) тәрәди нилудя: Һомсу", дембия", леккырә" Һәтәубса Һонә хунсәә" нилыбся кәрсу"дя, курәди ихүтү нягәә нягәә нилыбсяты Һонә тандеты нягәй нилыбся дязыкү, хонты Һиле мәнә хелы"сырынягәты нибити Һәйбәу", дярәзыкәбити, мусанумхүтү, сырүмхүтү, бәйка"имхүтү кәтти иния"имхүтү, басагалимхүтү Һонә Һәтүмхи" хунсә" кәрсу" нинту" хезытытыә" сыты сәмыргәтәты.

Немы ися коныбся Һонә дяхүрка ибся хонәйти" Һиле мәнә (право) Һәзүлүнагәтуң Һонә хелы"сылинагәтың. Бенде" нүө", Һәтүмтыә" Һуомсуоде тандәтәны кәтти нинту" Һуомсуоде тандәтәны, хонхитың мынту хелиде Һизисибся.

Статья 26

Курэдите Һанаса хонты Һиле мәнә (право) хозатәбсанимәәны. Тенымтыгуйхи" мынту денсигали, тәтти кәрсу мәһәзәмәәны ментизити нерәбтәә Һонә бәнде" дязыкүдя иттүо тенымтыгуйся. Нерәбтәә тенымтыгуйся ихүтү мынту бәнди"дя итүо. Техника Һонә һәйбәузадя иттүо тенымтыгуйся ихүтүн мынду" бәнде"ти" түүтәрутуо", ани"ә, бәнтуо тенымтыгуйся хелидемәәны түүрүбүтү мынту бәнде" кәрбутуоти".

Тенымтыгуйся ихүтү мынту хезытытыә бәнде" Һанасанә сәмыры бозуатәбсадя Һонә һукәгимти"куйтиә бәндети нягәй тенырыбся, хүся"лубса, дильситибся Һонә тенынбся Һиле Һанасанә мәнә" мәһәзәмәәны няндябсянимәәны иттүо". Тенымтыгуйся ихүтү мынту хелы"сытыә нятүн сәмәры теныбся, сүәарубся бәнде Һанасанә" дүтымәны, курэдите нибити Һуо" сяхытиң кәтти хүнтүрүбсянутүн Һуодя, хелы"сыбити мынту Сунә Һуомтумәә" Тандей (Объединенный Нация) камя"са нягимтүгутүой кәрсуй.

Һуо" деди" хонты" Һиле мәнә (право) натярсә, кунини тенымтыгуйсизитә" сиәнә" нүотиң.

Статья 27

Курэдите Һанаса тороубүтү мынту Һанасанә" танде культурный" нилутәны, нялтәбити мынту хүнсерай кәрсуодейдя участвовайрхүтү мынту научный прогрессетәны Һонә тороубтугуйхүтү тәндәты нүнәзү".

Курэдите Һанаса хонты Һиле мәнә (право) һизисибсядя сәмырыты, мәнәнсәкүтү, куния" иңу" научный, литературный кәтти художественный һәйбәузатинунту, курәди" сыты Һиле мелызасыәдейти.

Статья 28

Курэдите Һанаса хонты мәнә (право) социальный Һонә международный һәзи"тәбсадя, курәдитәны Һиле мәнә" (права) Һонә няндябся", хозүтүө" Һануо Декларациетәны, бәнде" дүлсырыбитиң мынту.

Статья 29

Курэдите Һанаса хонты мәнә" (обязанности), нондитыә" Һанасанә танде нерәны, кунини Һиле сәмырыты няндя"са бозатәсузә.

Мелы"сыса Һиле мәнүтү (правайтү) Һонә няндябсатү, курэдите Һанаса нонсубтырибити мынту тәәтүхораны, каңгә сыты мелысыкәсытә тәрәди кәрсу, нинтыә нөлхү"күрү" законәтәны ноңхәмәны иттүотуниизә Һонә дүәйтетуо Һанасанә" тандей нягәй һәзүлүбсямтуң Һонә миттәбсямтың бәнсә маа хутеемтың Һонә нягәй нилыбсябтың демократический обществатәны.

Мелы"сыбся тәндә" Һиле мәнә" (права") каңкәгалите нибитиң мынту Сунә Һуомтумәә" Тандей (Объединенный Нация) неру" кәйнимәәны коны".

Статья 30

Маагалите Һануо Декларациетәны иттүо нибити мынту дебтуру", милитиә мантә курәдикүө государствотә, сунә"тә кәтти Һанасанә" сунә"тә кәтти бәзәлтуо" хорү"ти правә мелысынагәтың тәндә һәйбәуза, хезы"тытыә сымбабтыгуйсядя правә" Һонә няндябся", хозүтүө" Һануо Декларациетәны.